

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v armádním logistickém útvaru

Kristýna Bendová

Bakalářská práce
2012/2013



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav logistiky
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kristýna BENDOVÁ**
Osobní číslo: **L090460**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Logistika a management**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v armádním logistickém útvaru.**

Zásady pro vypracování:

1. Vyberte, soustředte a použijte informační zdroje ke zpracování tématu BP, aplikujte na armádní útvar.
2. Analyzujte armádní útvar a odhalte problematická místa.
3. Navrhněte opatření vedoucí k odstranění zjištěných problémových míst a zhodnoťte přínos navrhovaných opatření pro armádní útvar.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] MINAŘÍK, Pavel et al., 2005. Historie Prostějovského letiště. Prostějov: Příspěvková organizace. ISBN 80-86276-20-1

[2] NEUGEBAUER, Tomáš, 2010. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-556-4

[3] BENEŠOVÁ, Libuše et al., 2010. Zákoník práce – úplné znění zákona s komentářem po posledních novelách. Český Těšín: Poradce. ISSN 1211-2437

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

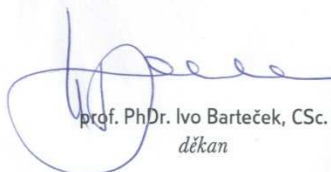
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Zdeněk Málek, Ph.D.**

Ústav logistiky

Datum zadání bakalářské práce: **25. února 2013**

Termín odevzdání bakalářské práce: **10. května 2013**

V Uherském Hradišti dne 25. února 2013


prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.
děkan




RNDr. Ing. Lenka Cimbálníková, Ph.D., MBA
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne 2.5.2015


.....
podpis studenta/ky

ABSTRAKT

Práce objasňuje problematiku bezpečnosti a ochrana zdraví při práci v armádním logistickém útvaru. V teoretické části je popsána legislativa bezpečnosti a zdraví při práci, druhy úrazů, školení a kategorie prací. V praktické části je popis vybraných útvarů a jejich srovnání z hlediska úrazovosti.

Klíčová slova: bezpečnost a ochrana zdraví při práci, Armáda České republiky, úrazy.

ABSTRACT

The thesis clarifies the issue of safety and health protection in work in the Army logistics department. The theoretical part describes the legislation of safety and health protection in work, types of injuries, training and categories of works. In the practical part there are the description of selected units and their comparison in terms of injury rate.

Keywords: safety and health protection in work, Army of Czech republic, rate.

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu bakalářské práce Ing. Zdeňku Málkovi, Ph.D. za jeho cenné rady a připomínky, kterými velmi přispěl k vypracování bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat pracovníkům Armády České republiky, přednostně Ing. Bystríkovi Čakovskému a rtm. Martinovi Šertlerovi za rady a poskytnutí materiálů potřebných pro vypracování praktické části bakalářské práce. Zvláště bych chtěla poděkovat veliteli Bc. Erichu Szymuszovi za umožnění vypracování této práce u útvarů Velitelství sil podpory a 601. skupiny speciálních sil.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS\STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 TEORETICKÉ ASPEKTY PROBLEMATIKY BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI	10
1.1 POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE	11
1.2 POVINNOSTI ZAMĚSTNANCE	13
1.3 KATEGORIE PRACÍ	15
1.4 DĚLENÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ	16
1.5 OSOBNÍ OCHRANNÉ POMŮCKY	17
2 POPIS SOUČASNÉHO STAVU BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI	19
2.1 POSUZOVÁNÍ ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOSTI.....	19
2.2 ŠKOLENÍ BOZP	20
2.3 ZAMĚŘENÍ KONTROL	22
2.4 SEZNÁMENÍ S DŮLEŽITÝMI § TÝKAJÍCÍCH SE BOZP	25
2.5 SEZNAM PRÁVNÍCH VYHLÁŠEK A PŘEDPISŮ A NOREM	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
3 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI U VELITELSTVÍ SIL	29
3.1 PŮSOBNOST SIL PODPORY	29
3.2 PRACOVNÍ A SLUŽEBNÍ ÚRAZY VELITELSTVÍ SIL STARÁ BOLESLAV 2280.....	31
4 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI U VELITELSTVÍ SIL 601. SKUPINY SPECIÁLNÍCH SIL	37
4.1 PRACOVNÍ A SLUŽEBNÍ ÚRAZY 601. SKUPINY SPECIÁLNÍCH SIL 2280	38
4.2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI U VELITELSTVÍ SIL S POROVNÁNÍM S 601. SKUPINOU SPECIÁLNÍCH SIL	41
5 ZÁVĚR	56
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	57
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	59
SEZNAM OBRÁZKŮ	60
SEZNAM TABULEK	61
SEZNAM PŘÍLOH	62

ÚVOD

Bakalářská práce pojednává o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci v Armádě České republiky. *„Armáda České republiky je hlavní složkou ozbrojených sil České republiky a hlavním subjektem realizace jejích obranných cílů. Od 1. ledna 2005 je plně profesionální a připravuje se k tomu, aby byla schopna samostatně nebo s alianční podporou reagovat na všechny hrozby vojenského i nevojenského charakteru. V souladu se členstvím České republiky v Severo-atlantické alianci (od 12. března 1999) je Armáda České republiky zapojena do integrované vojenské struktury NATO, do systémů obranného, operačního a civilního nouzového plánování, do procedurálních i organizačních aspektů konzultací a do společných cvičení a operací. Vycvičenými mobilními a logisticky soběstačnými silami se její příslušníci rovněž podílejí na mezinárodních mírových operacích pod hlavičkou EU, OSN, OBSE apod.“* [14]

Hlavním cílem je analyzovat armádní útvar, odhalit problematická místa a následně navrhnout opatření vedoucí k odstranění zjištěných problémových míst a zhodnotit přínos navrhovaných opatření pro armádní útvar.

V teoretické části je pozornost věnována seznámení se stručnou charakteristikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, s povinnostmi pro zaměstnavatele i zaměstnance, zdravotní způsobilost a ochranné osobní pomůcky, školení, kategorizaci prací a právní legislativa týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Praktická část je zaměřena na velitelství sil podpory a 601. skupinu speciálních sil, s cílem analyzovat konkrétní logistický útvar z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, přesněji důvody, proč k úrazům dochází, co na ně má vliv (počasí, služební zařazení funkce), frekvence úrazovosti, počty řešených úrazů, výše odškodnění, druhy úrazů - zranění aj. Problematika jak dlouho trvá vyřízení a uzavření dokumentace k úrazu, návrhy a opatření k zamezení úrazů či snížení počtu úrazů na daném pracovišti (jednotce). Rozdíly v úrazovosti u velitelství sil podpory a 601. skupiny speciálních sil.

Pro vypracování práce byla použita metoda obsahové analýzy odborných publikací, platné legislativy, webového obsahu a vnitřních dokumentů a následná syntéza získaných informací. Veškerá poznání jsou podložena literárními prameny.

Podklady pro vytvoření bakalářské práce byly čerpány především z odborné literatury, internetových zdrojů, příslušné právní legislativy a osobních jednání.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORETICKÉ ASPEKTY PROBLEMATIKY BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Bezpečnost a zdraví při práci je souhrn technických a organizačních opatření zamezujících vzniku závažných událostí, úrazů, ohrožení života a zdraví zaměstnanců na pracovištích. Povinností zaměstnavatele je soustavně seznamovat s právními a ostatními předpisy k zajištění BOZP a při výkonu služby, pravidelně ověřovat znalosti těchto předpisů a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování. Tato zásada musí být uplatňována nejen v pracovně právním vztahu zaměstnavatelů a zaměstnanců, ale samozřejmě pokud jde o resort MO a AČR, kde se jedná o vztah mezi veliteli a vojáky jim podřízeným nebo občanských zaměstnanců. [12]

Bezpečnost a zdraví při je rozbor podmínek práce se zřetelem na možný vznik ohrožení na zdraví, a uskutečnění vhodných opatření vedoucích k bezpečnému pracovnímu výkonu. Cílem je prevence. Jako vědní obor využívá poznatků jiných vědních oborů. Využívá poznatků věd přírodních, technických i společenských a pracuje metodami, které jsou vlastní všem těmto vědním oborům. [5]

Pracovištěm se rozumí místo, na kterém zaměstnanec nebo jiná osoba vykonává pracovní nebo související činnost a které je jim k této činnosti zaměstnavatelem vymezeno.

Pracovní prostředí tvoří sociální a kulturní faktory působící na osoby v pracovním procesu. Jedná se o soubor všech podmínek, za kterých se uskutečňují pracovní proces a soubor vlivů, které působí na zaměstnance v průběhu pracovního procesu. Mezi ně se zařazují psychosociální pracovní faktory, kterými se rozumí pracovní a technologické postupy, pracovní doba a režimy práce, bezpečnostní postupy, opatření zaměstnavatele, vzdělání a dovednosti zaměstnanců, způsoby odměňování, motivační stimuly a sociální programy.

Pracovní právo, zejména prostřednictvím zákoníku práce, zabezpečuje ochranu života a zdraví pracovníků v souvislosti s výkonem práce a ukládá účastníkům pracovního poměru vzájemné povinnosti a práva.

Významné je ustanovení, „že péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci je rovnocennou a neoddělitelnou součástí plnění pracovních úkolů.“ Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci však vyžaduje, aby povinnosti byly v tomto směru uloženy nejen organizaci, ale i pracovníkovi, který se tak musí iniciativně podílet na zajištění této péče. Povinnost organizace

pečovat o bezpečnost a ochranu zdraví při práci vyplývá zejména z § 132, odst. 1 Zákoníku práce. Rozhodující jsou práva a povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance. [1]

1.1 Povinnosti zaměstnavatele

Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce a plnit povinnosti na úseku požární ochrany. Povinnost zaměstnavatele zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci se vztahuje na všechny zaměstnance a jiné osoby, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích. [3]

Zaměstnavatel je povinen:

- vytvářet bezpečné pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodným organizováním BOZP a přijímáním opatření k předcházení rizikům, přizpůsobovat opatření měnícím se skutečností, kontrolovat jejich účinnost a dodržování a zajišťovat zlepšování stavu pracovního prostředí a pracovních podmínek,
- soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje, vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění, pokud není možné rizika odstranit, je zaměstnavatel povinen je vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby došlo k minimalizaci ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců a o vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních vést dokumentaci,
- zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP, aby byly doplněny jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti, na kterém je práce vykonávána, a dále soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování,
- seznámit zaměstnance s vnitřními předpisy a pokyny v oblasti BOZP a provozními řády jednotlivých pracovišť,
- oznámit zaměstnancům spádové zařízení, které jim zabezpečuje závodní preventivní a zdravotní péči a toto zařízení smluvně zajistit, dále seznámit jakým zdravotním prohlídkám a vyšetřením souvisejícím s výkonem práce jsou povinni se podrobit a umožnit zaměstnancům podrobit se všem vyšetřením, zdravotním prohlídkám,

případně očkovaním v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy nebo rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví,

- přijmout opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí, jako jsou havárie, požáry, povodně a další vážná nebezpečí a zabezpečit evakuaci zaměstnanců, stanovit vnitřními pokyny zastavení práce a okamžitě opustit pracoviště a odejít do bezpečí, při poskytování první pomoci spolupracuje se zařízením poskytujícím zdravotní, zdravotní péči,
- zabezpečit potřebný počet zaměstnanců, kteří budou určeni k organizaci poskytnutí první pomoci, zajistí přivolání zdravotnické záchranné služby, Hasičského záchranného sboru České republiky popřípadě Policie České republiky a organizují evakuaci zaměstnanců,
- zdůraznit zákaz vykonávání zakázané práce a práce, kde by náročnost neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti,
- informovat zaměstnance o tom, do jaké kategorie byla práce, kterou vykonal zařazena,
- informovat těhotné zaměstnankyně a učinit potřebná opatření, která se týkají snížení rizika psychické a fyzické únavy a jiných druhů psychické a fyzické zátěže spojené s vykonávanou prací, a to po celou dobu, kdy je to nutné k ochraně jejich bezpečnosti nebo zdraví dítěte, přizpůsobovat na pracovišti prostory pro jejich odpočinek,
- seznámit zaměstnance s možností nahlížet do evidence, která je o něm vedena v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- zabezpečit zaměstnancům poskytnutí první pomoci, stanovit obsah lékárníčky spolu s osobou odpovědnou za její obsah,
- nepoužívat takového způsobu výkonu prací, při kterém jsou zaměstnanci vystaveni zvýšenému nebezpečí újmy na zdraví a při jehož použití by došlo při zvyšování pracovních výsledků k ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců,
- zajistit dodržování zákazu kouření na pracovištích stanoveného zvláštními právními předpisy,

- bezplatně zabezpečit zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky, mycí a čisticí prostředky, vést evidenci o jejich výdeji a kontrolovat jejich používání,
- vést evidenci o všech úrazech a objasňovat příčiny vzniku úrazů,
- zajistit minimálně jednou v roce prověrky BOZP na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatele a zjištěné nedostatky odstraňovat,
- při zajišťování BOZP hradit náklady a nepřenášet je přímo ani nepřímo na zaměstnance,
- zabezpečit provedení revizí elektrických spotřebičů a zařízení ve lhůtách určených kvalifikovaným revizním technikem,
- řádně zpracovávat, vést a ukládat veškeré dokumentace týkající se plnění povinností na úseku BOZP, včetně záznamů o školení, revizních zpráv, návodů k obsluze apod., udržovat zpracovanou dokumentaci aktuální a v případě změn zajistit její aktualizaci oprávněnou osobou,

plnit další zde neuvedené povinnosti na základě požadavků zákoníku práce v platném znění. [4]

1.2 Povinnosti zaměstnance

Každý zaměstnanec je povinen dodržovat veškeré předpisy vztahující se k vykonávané práci, které jsou stanoveny pracovními postupy a předpisy k zajištění BOZP a dále předpisy vztahujícími se k zajištění požární ochrany. Zaměstnanec má právo na zajištění BOZP, na informace o rizicích jeho práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením. Zaměstnanec může odmítnout výkon práce, jestliže má důvodné podezření, že se jedná o práci, která bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných osob. Takové odmítnutí není možné posuzovat jako nesplnění povinnosti zaměstnance. [3]

Zaměstnanec je povinen:

- zúčastnit se vstupního a opakovaného školení o BOZP a podrobit se ověření znalostí, neúčast na školení bez omluvy může být důvodem k rozvázání pracovního poměru,

- dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a ochranu zdraví osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci,
- podrobit se pracovně-lékařským prohlídkám, vyšetřením nebo očkováním stanoveným zvláštními právními předpisy,
- respektovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění BOZP s nimiž byl řádně seznámen a dodržovat zásady bezpečného chování na pracovišti a informace od zaměstnavatele,
- pracovat dle stanovených pracovních postupů, využívat stanovené pracovní prostředky a pomůcky, dopravní prostředky a ochranná zařízení a svévolně je neměnit a nevyřazovat z provozu, řídit se návodem výrobce daného přístroje, zařízení apod.,
- hlásit svému nadřízenému nedostatky a závady na pracovišti, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit BOZP zaměstnanců, zejména hrozící vznik mimořádné události nebo nedostatky organizačních opatření, závady nebo poruchy technických zařízení a ochranných systémů určených k jejich zamezení,
- dle svých možností se podílet na odstraňování nedostatků zjištěných při kontrolách orgánů, kterým přísluší výkon kontroly podle zvláštních právních předpisů,
- oznámit svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci jakýkoliv pracovní úraz na jeho pracovišti, týkající se jeho osoby nebo jiného zaměstnance popřípadě jiné fyzické osoby, u kterého byl svědkem a spolupracovat při objasňování jeho příčin,
- podrobit se vyšetření, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných omamných látek, na základě písemného pokynu zaměstnavatele,
- využívat stanovené osobní ochranné pracovní pomůcky, řádně o ně pečovat a hlásit závady nebo jejich poškození,
- dodržovat pracovní postupy uvedené v návodech výrobců pro obsluhu elektrických spotřebičů,
- poskytnout první pomoc osobám, které utrpěly úraz nebo poranění, případně zavolat lékařskou službu (tel. 155),

- nesmí provádět práce, které by mohly vést ke vzniku úrazů nebo havarijních stavů, pokud nemá požadovanou odbornou způsobilost, a zvláště opravy nebo neodborné zásady na elektrických a tepelných spotřebičích a zařízeních,
- nesmí používat nefunkční nebo poškozené osobní ochranné pracovní prostředky,
- nesmí požívat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky na pracovišti a ani být pod jejich vlivem při nástupu do zaměstnání,
- musí dodržovat zákaz kouření na pracovištích a v dalších prostorách, kde je kouření zakázáno, využívá pouze prostory k tomu určené, které jsou zpravidla určeny zaměstnavatelem, a je s těmito zákazy seznámen,
- není dovoleno používat ani instalovat elektrická a tepelná zařízení a spotřebiče, které nebyly schváleny zaměstnavatelem,

plnit další zde neuvedené povinnosti na základě požadavků zákoníku práce v platném znění. [4]

1.3 Kategorie prací

Podle míry výskytu faktorů, které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců, a jejich rizikivosti pro zdraví se práce v souladu se zákonem zařazují do 4 kategorií. Kritéria, faktory a limity pro zařazování prací do kategorií stanoví vyhláška. Faktorem se pro účely vyhlášky rozumí fyzikální, chemické a biologické činitele, prach, fyzická zátěž, zátěž teplem a chladem, psychická a zraková zátěž a další faktory, které mohou mít nebo mají vliv na zdraví. Za rozhodující se považují faktory, které při dané práci podle současné úrovně vědeckého poznání mohou významně ovlivňovat nebo ovlivňují zdraví. Za charakteristickou směnu se pokládá směna, která probíhá za obvyklých provozních podmínek, při níž doba výkonu práce s jednotlivými rozhodujícími faktory v daném časovém úseku odpovídá celoročně nebo v rozhodujícím období skutečné míře zátěže těmito faktory.

Rozdělení kategorií:

- a) kategorie první považují práce, při nichž podle současného poznání není pravděpodobný nepříznivý vliv na zdraví,
- b) kategorie druhé považují práce, při nichž podle současné úrovně poznání lze očekávat jejich nepříznivý vliv na zdraví jen výjimečně, zejména u vnímavých jedinců, tedy práce při nichž nejsou překračovány hygienické limity faktorů stanovené

zvláštními právními předpisy a práce naplňující další kritéria pro jejich zařazení do kategorie druhé podle přílohy č. 1. vyhlášky,

- c) kategorie třetí považují práce, při nichž jsou překračovány hygienické limity, a práce naplňující další kritéria pro zařazení práce do kategorie třetí podle přílohy č. 1 vyhlášky, přičemž expozice fyzických osob, které práce vykonávají, není spolehlivě snížena technickými opatřeními pod úroveň těchto limitů, a pro zajištění ochrany zdraví osob je proto nezbytné využívat osobní ochranné pracovní prostředky, organizační a jiná opatření, a dále práce, při nichž se vyskytují opakovaně nemoci z povolání nebo statisticky významně častěji nemoci, jež lze pokládat podle současné úrovně poznání za nemoci související s prací,
- d) kategorie čtvrté považují práce, při nichž je vysoké riziko ohrožení zdraví, které nelze zcela vyloučit ani při používání dostupných a použitelných ochranných opatření. [16]

1.4 Dělení pracovních úrazů

Podle závažnosti se pracovní úrazy dělí na smrtelné, těžké, hromadné a ostatní.

- a) Za smrtelný úraz se považuje každý pracovní úraz, který způsobil pracovníkovi smrt ihned nebo kdykoliv později, byla-li smrt uznána jako následek úrazu tohoto pracovníka na základě lékařského posouzení,
- b) Za těžký úraz se považuje každý pracovní úraz, který způsobil pracovníkovi těžkou újmu na zdraví:
- Zmrzačení,
 - Ztráta nebo snížení pracovní neschopnosti,
 - Podstatné oslabení nebo ztráta funkce smyslového orgánu,
 - Poškození důležitého orgánu,
 - Zohydění,
 - Vyvolání potratu,
 - Mučivé útrapy,
 - Déle trvající poruchy zdraví,
 - Všechna ostatní zranění, která lékař označil za těžké.

- c) Za hromadný úraz se považuje každý pracovní úraz, kdy při jedné události byly zraněny tři nebo více osob z nichž alespoň jedna osoba těžce nebo smrtelně, nebo kdy bylo zraněno více než deset osob,
- d) Za ostatní úrazy se považují pracovní úrazy, které nejsou označeny pod písmeny a až c. [2, 5]

1.5 Osobní ochranné pomůcky

Obecně se jedná o všechny ochranné prostředky, které chrání zaměstnance před riziky, přičemž svými vlastnostmi musí tyto prostředky splňovat požadavky stanovené zvláštním právním předpisem. V prostředí, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění nebo plní ochrannou funkci, poskytuje zaměstnavatel jako osobní ochranné prostředky též oděv nebo obuv. Za mimořádné opotřebení nebo znečištění oděvů a obuvi vlivem pracovního prostředí se považuje pouze takové znehodnocení, kterým se oděv a obuv stanou nepoužitelným za dobu kratší než 1 rok (práce a činnosti při výcviku nebo v terénu, které vyvolávají zvýšené náklady na pracovní oděv či obuv, práce s technikou, materiálem). Zaměstnavatel je povinen poskytovat zaměstnancům mycí a čisticí prostředky na základě rozsahu znečištění kůže a oděvu a na pracovištích s nevyhovujícími mikroklimatickými podmínkami též ochranné nápoje v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem. K předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění poskytne zaměstnavatel dezinfekční prostředky, za které se považují též ochranné masti s dezinfekčním účinkem.

Ochrannými prostředky nejsou:

- běžné pracovní oděvy a obuv, které nejsou určeny k ochraně zdraví zaměstnanců před riziky a které nepodléhají při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění,
- výstroj a vybavení záchranných sborů (např. vojenských hasičských jednotek) a služeb, vykonávajících činnost podle zvláštních právních předpisů,
- speciální ochranné prostředky používané v armádě,
- výstroj a vybavení používané při provozu na pozemních komunikacích,
- sportovní výstroj a vybavení,
- ochranné prostředky určené pro sebeobranu.

Vojákům v činné službě a občanským zaměstnancům se poskytují k plnění služebních a pracovních úkolů, v návaznosti na jejich služební a pracovní zařazení, výstrojní součástky jako ochranné pracovní prostředky podle zvýšených výstrojních norem (jejich částí). O rozsahu poskytované výstroje a její údržbě rozhoduje na základě skutečně vykonávané činnosti velitel útvaru, přičemž kombinace takto poskytované výstroje nesmí být zaměnitelná s úplným vojenským stejnokrojem.

Vedoucí zaměstnanci (od náčelníka oddělení výše) na všech stupních řízení provedou každoročně kalkulaci potřeby výstroje podle přiznaných zvýšených výstrojních norem uvedených v této směrnici a předloží požadavek na doplnění a obměnu výstroje materialistovi MU 2.1 vždy do 15. února kalendářního roku. [7]

2 POPIS SOUČASNÉHO STAVU BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

V resortu MO a AČR jsou používány stejné zásady BOZP jako v civilním sektoru. Tak jako každý zaměstnavatel, tak i velitel útvaru odpovídá za to, že jeho podřízení znají způsoby ochrany před riziky vyskytujícími se na jejich pracovištích nebo při výcviku, že ovládají bezpečné pracovní postupy a dodržují zásady bezpečného chování při práci či výcviku. Aby toho zaměstnavatel dosáhl, musí především zabezpečit, aby každý podřízený absolvoval potřebná školení, instruktáže a výcviky a aby v dostatečné míře a opakovaně obdržel potřebné informace a instrukce o možných nebezpečích na pracovišti. V podstatě vždy, když dojde ke změně činnosti nebo přeřazení podřízeného na jiné pracoviště, musí být prokazatelně a konkrétně poučen o zásadách bezpečné práce ve změněných podmínkách.

Realizace pracovního práva je v podmínkách Armády České Republiky upravena pro vojáky v činné službě především zákonem č. 220 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze řeší uvedenou problematiku ve své čtvrté části § 43-45 a 221/1999 Sb., o vojácích z povolání se zabývá problematikou BOZP v šesté části § 98-100.

2.1 Posuzování zdravotní způsobilosti

Přísnější zdravotní hlediska se stanoví pro posuzování zdravotní způsobilosti specialistů, jejichž činnost může ve zvýšené míře ohrozit jejich vlastní bezpečnost a zdraví nebo zdraví a životy ostatních osob. Specialisty se rozumějí zejména řidiči vojenských vozidel, průzkumníci, potápěči, výsadkáři, operátoři řízených střel, radiolokační a rádiové zaměřovací techniky, radisté, vojáci strážní služby u strážních jednotek.

Zdravotní způsobilost v souvislosti s výkonem práce se posuzuje při preventivních, vstupních, periodických, mimořádných, řadových a výstupních prohlídkách:

- a) u pracujících, kteří vykonávají činnost epidemiologicky závažné,
- b) u pracujících, kteří jsou na pracovištích, kde jsou vystaveni zvláště nepříznivým vlivům pracovního prostředí,
- c) u pracujících, kteří mohou ohrozit zdraví spolupracovníků nebo obyvatelstva,

- d) u pracujících, kteří vykonávají činnosti, pro které je vyžadována zvláštní zdravotní způsobilost,
- e) u zaměstnanců pracujících v noci,
- f) u ostatních zaměstnanců.

Zaměstnavatelé jsou povinni spolupůsobit při zajišťování preventivních prohlídek a postupovat podle posudků příslušných lékařů a komisí. Zejména jsou povinni:

- a) nepřijímat zaměstnance bez kladného posudku ze vstupní prohlídky,
- b) vysílat zaměstnance k periodickým, mimořádným a výstupním prohlídkám ve stanovených lhůtách.

Vedoucí zaměstnanci nedovolí vojákům a civilním zaměstnancům, kteří se ve stanovené lhůtě povinné prohlídce nepodrobili, výkon služby a pracovní činnost, jejíž výkon je podmíněn kladným závěrem prohlídky, vedou k tomuto účelu seznamy funkcí a pracovních míst, které podléhají povinným prohlídkám. Jmenovitý seznam s lhůtníkem a dalšími potřebnými údaji vedou nejbližší nadřízení zaměstnanců, kteří vykonávají níže uvedené pracovní činnosti. [7]

2.2 Školení BOZP

Vedoucí organizačního celku je povinen zajišťovat:

- a) **vstupní školení zaměstnanců** prostřednictvím příslušného odborně způsobilého zaměstnance. Školení, které se týká konkrétně vykonávané práce a vztahuje se k rizikům, s nimiž může zaměstnanec přijít do styku, uskutečňuje přímý nadřízený zaměstnanec. Kromě příslušných právních a ostatní předpisů včetně interních normativních aktů (dále jen závazný předpis) musí být zaměstnanec seznámen i s dalšími dokumenty, např. návody k obsluze, provozními řády a se seznamem pro přidělování ochranných prostředků,
- b) **školení zaměstnanců** při změnách druhu práce a pracovního zařazení, při změnách technologie, výrobních a pracovních prostředků a technologických a pracovních postupů a dále vždy, jde-li o situace, které mohou mít podstatný vliv nebo dopad na bezpečnost práce (např. přetrvávající nedostatky v dodržování závazných předpisů k zajištění bezpečnosti práce, nedostatky v dodržování předepsaných postupů práce, nepoužívání ochranných prostředků tam, kde jsou předepsány, návrat zaměstnance

do práce po delším čase). Školí přímý nadřízený zaměstnanec. Kromě závazných předpisů k zajištění bezpečnosti práce musí být zaměstnanec seznámen i s dalšími dokumenty, např. návody k obsluze a provozními řády k zajištění bezpečnosti práce, kterou vykonává,

- c) **pouírazové školení zaměstnanců**, došlo-li k úrazu v důsledku porušení závazných předpisů k zajištění bezpečnosti práce. Školení se uskutečňuje po skončení pracovní neschopnosti (neschopnosti k výkonu služby) zaměstnanec. Školí příslušný odborně způsobilý zaměstnanec. Proškoleni musejí být všichni zaměstnanci, kterých se práce, při které k úrazu došlo, týká,
- d) **opakovaná školení zaměstnanců** o závazných předpisech k zajištění bezpečnosti práce. Školí příslušný odborně způsobilý zaměstnanec jednou za 3 roky. Termín školení zveřejňuje vedoucí organizačního celku ve svém rozkaze (věstníku).

Školení vedoucích organizačních celků o ustanoveních závazných předpisů k zajištění bezpečnosti práce zajišťuje nadřízený vedoucí zaměstnanec prostřednictvím příslušného odborně způsobilého zaměstnanec, a to jednou za 3 roky. Každé školení musí být prokazatelné.

Obsahem úvodního a opakovaného školení musí být zejména:

- seznámení s okolnostmi, které jsou nejčastějšími zdroji pracovních úrazů na pracovišti,
- příslušné části právních předpisů a interních technických norem a návodů k obsluze strojů a zařízení vztahujících se k požadavkům bezpečnosti práce,
- práva a povinnosti zaměstnavatele a zaměstnanců při plnění úkolů na požadavky bezpečnosti práce,
- seznámení s potřebnými pracovními a technologickými postupy,
- zásady přidělování, používání a hospodaření s ochrannými prostředky, mycími a dezinfekčními prostředky,
- způsob oznamování nedostatků na úseku bezpečnosti práce.

Školitel je po každém školení povinen:

- a) ověřit znalosti např. ústním pohovorem nebo písemným testem,
- b) zpracovat záznam o školení na tiskopise záznam o (vstupním) školení k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a při výkonu služby.

V záznamu se musejí uvést jména a příjmení účastníků, jejich podpisy, datum školení a všechny oblasti, z nichž byli účastníci proškoleni. Záznam o (vstupním) školení k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a při výkonu služby se zakládá u organizačního celku po dobu 5 let následujících po roce, ve kterém se školení uskutečnilo. Zaměstnanec, který při ověření znalostí neprokázal potřebné vědomosti z oblasti bezpečnosti práce, je povinen podrobit se do 30 dní opakovanému ověření znalostí.

Přeškolení vedoucích zaměstnanců

Znalost předpisů k zajištění bezpečnosti práce je nedílnou součástí kvalifikačních předpokladů. Vedoucí zaměstnanců všech stupňů řízení a jejich zástupci jsou proto povinni:

- Podrobit se nejpozději do tří měsíců po jmenování do funkce školení a přezkoušení ze znalostí bezpečnostních a hygienických předpisů,
- Podrobit se pravidelně jednou za tři roky opakovanému školení o přezkoušení ze znalostí předpisů bezpečnosti práce.

Za přeškolení a prozkoušení ve stanovených termínech včetně vedení potřebné dokumentace odpovídá nadřízený vedoucí. Osvědčení o absolvování školení a výsledku zkoušek se ukládá do personálního spisu. [13, 17]

2.3 Zaměření kontrol

Kontroly BOZP jsou zaměřeny do následujících oblastí:

a) **Technický stav objektů, strojů a pracovišť**

Kontrolují se budovy, kanceláře, komunikace, manipulační plochy, výrobní, učební, provozní a skladovací prostory, stroje, ostatní technická a technologická zařízení z hlediska plnění základních požadavků bezpečnosti při práci a bezpečnosti technických zařízení.

Přitom se kontroluje stav a údržba strojů, ostatních technických a technologických zařízení, včetně zajištění revizí stanovených zvláštními předpisy, vzhled a úprava pracovišť se zaměřením na osvětlení, vytápění, větrání, koncentraci škodlivin a jejich odstraňování, včetně zdraví poškozujících vlivů (chlad, pára, sálavé teplo, hluchost, prašnost, vibrace, škodlivé záření apod.).

Kontroluje se pořádek a čistota na pracovištích, včetně vybavení, udržování a úklidu šaten, umýváren, sprch, záchodů, kuchyní, jídelen, prodejen občerstvení a podobných zařízení, přidělování mycích, čistících a dezinfekčních prostředků, provádění dezinfekce, deratizace a jiných hygienických a protiepidemických opatření.

b) Vytváření podmínek pro bezpečnou a zdraví neohrožující práci, školení zaměstnanců

Kontroluje se, zda se uskuteční vstupní lékařské prohlídky a školení zaměstnanců o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, úroveň organizace práce, způsob zajištění lékařského ošetření, vybavení lékárníček první pomoci, včetně záznamníku drobných poranění a určení poučeného zaměstnance, který odpovídá za doplňování vybavení lékárníčky. Dále se kontrolují opatření proti opakování pracovních úrazů, poukazové školení a opatření ke snižování rizika práce. Kontrolují se:

- pracovní podmínky žen,
- pracovní podmínky těhotných žen a matek,
- pracovní podmínky mladistvých zaměstnanců,
- dodržování zákazu některých prací mladistvým zaměstnancům,
- plnění povinností vedoucích zaměstnanců k vytváření podmínek pro bezpečnost a zdraví neohrožující práci v souladu s předpisy o bezpečnosti práce, bezpečnosti technických zařízení a o ochraně zdraví při práci.

Kontroluje se platnost osvědčení odborné způsobilosti zaměstnanců k výkonu prací v profesích, u nichž je předepsána zvláštní způsobilost (topiči, svářeči, vazači, jeřábníci, elektrikáři, řidiči, včetně řidičů dopravních a vysokozdvížných vozíků) a dalších oprávnění k činnostem (kuchaři, zaměstnanci ve stravování).

c) Doprava a manipulace s materiálem

Kontroluje se dodržování předpisů pro dopravu a manipulaci s materiálem, dopravní řád a jeho dodržování, stav komunikací (venkovních i vnitřních, protiskluzová úprava apod.), vázacích prostředků, výtahů, jeřábů a jiných zdvihacích zařízení, dopravních vozíků, žebříků, mechanizačních zařízení a pomůcek k odstraňování nadměrné fyzické námahy.

d) **Rizikové práce**

Pracoviště, na nichž se vykonávají rizikové práce, se kontrolují zejména z hlediska možnosti odstranění nebo snížení rizik, zpracování a dodržování provozních řádů a prokazatelného seznámení zaměstnanců s riziky vykonávané činnosti, včetně přezkoušování znalostí. Dále se kontrolují opatření proti ohrožení zaměstnanců škodlivinami (např. vybavení pracovišť neutralizačními prostředky při práci se žíravinami) a vysílání zaměstnanců na stanovené preventivní lékařské prohlídky.

e) **Osobní ochranné pracovní prostředky**

Kontroluje se poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, poskytování pouze schválených typů těchto prostředků, jejich vhodnost, správné používání, čištění a údržba, evidence a dodržování zásad hospodárnosti při jejich přidělování a používání. Kontroly se dále zaměřují na skutečné používání ochranných pracovních prostředků při pracích, kde jsou předepsány.

f) **Plnění opatření z předchozích kontrol**

Kontroluje se skutečný stav odstraňování nedostatků zjištěných při předcházejících kontrolách bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a při kontrolách, které uskutečnily orgány státního odborného technického dozoru MO, vojenské hygienicko - protiepidemické služby, vojenského požárního dozoru, orgány ochrany životního prostředí a odborové orgány.

Komise se seznámí se stavem pracovní úrazovosti, s opatřeními proti opakování obdobných pracovních úrazů a dalšími dokumenty k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci u útvaru (provozní řády rizikových pracovišť, provozní řády technických a technologických zařízení, havarijní řády...) s opatřeními k odstranění nedostatků, zjištěných při kontrole BOZP v předchozím roce a se zápisy z kontrol orgánů státního odborného technického dozoru MO, vojenské hygienicko – protiepidemické služby, vojenské inspekce požární ochrany, orgánů ochrany životního prostředí a odborových orgánů, pokud se tyto kontroly u útvarů uskutečnily.

Komise fyzicky zkontroluje všechna pracoviště a ostatní prostory předané útvaru do užívání, včetně prostorů, užívaných na základě nájemních smluv. Nedostatky zjištěné při kontrole, sepíše do stručného zápisu a projedná je s velitelem. [17]

2.4 Seznámení s důležitými § týkajícími se BOZP

§27 Přestávky ve službě - Voják má nejdéle po 5 hodinách nepřetržitého výkonu služby nárok na přestávku v trvání nejméně 30 minut na jídlo a odpočinek. Jde-li o službu, jejíž výkon nemůže být přerušen, musí být vojákovi zajištěna přiměřená doba na jídlo a odpočinek. Do základní týdenní doby služby se započítává přestávka na jídlo a odpočinek v rozsahu 30 minut denně při rovnoměrném rozvržení týdenní doby služby v celkovém rozsahu 45 minut při nepřetržitém výkonu služby, která trvá nejméně 12 hodin v celkovém rozsahu 90 minut při nepřetržitém výkonu služby po dobu nejméně 24 hodin.

§98 Péči o bezpečnost a ochranu zdraví vojáků při výkonu služby zajišťují služební orgány - Služební orgány jsou zejména povinny zařazovat do služeb pouze vojáky zdravotně způsobilé, dbát při tvorbě interních předpisů na požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby, kontrolovat dodržování předpisů, rozkazů a pokynů vydaných k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby, zjišťovat příčiny služebních úrazů a nemocí z povolání a soustavně vytvářet podmínky pro předcházení služebním úrazům a nemocím z povolání, jakož i onemocnění, která vznikají vlivem prostředí, v němž voják vykonává službu, poskytovat vojákům, u nichž to vyžaduje ochrana života a zdraví k bezplatnému používání osobní ochranné prostředky a mycí, čistící a dezinfekční prostředky, zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci všech fyzických osob, které se s jejich vědomím zdržují v prostorech, za které odpovídají a zajišťovat vedení a ukládání zdravotní a jiné dokumentace o služebních, popřípadě pracovních úrazech a nemocech z povolání. Neprodleně provádět jejich vyšetření a odškodnění.

§99. – povinnosti vojáka - Voják je zejména povinen:

- používat při výkonu služby předepsaná ochranná zřízení a prostředky,
- účastnit se školení a výcviku, které se konají v zájmu zvyšování bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby, podrobit se zkouškám ze znalostí předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při výkonu služby a preventivním lékařským prohlídkám, stanoveným zvláštním právním předpisem a vyšetřením na alkoholické nápoje a jiné návykové látky,
- včas oznamovat nadřízenému nedostatky a závady, které by mohly ohrozit bezpečnost a zdraví při výkonu služby.

NV č. 201/2010 Sb., O způsobu evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu.

§1. – zaměstnavatel vede evidenci v knize úrazů tak, aby obsahovala všechny údaje potřebné k sepsání záznamu o úrazu. Záznam o úrazu sepisuje zaměstnavatel nejpozději 5 pracovních dnů po oznámení pracovního úrazu a postupuje přitom podle vzoru záznamu o úrazu.

§106. odst. 4 – povinností zaměstnance je bezodkladně oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí a pracovní úraz jiného zaměstnance, popřípadě úraz jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem, a spolupracuje při objasňování příčin. [13]

2.5 Seznam právních vyhlášek a předpisů a norem

- Zákon č. 221/1999 Sb. O vojácích z povolání,
- Zákon č. 262/2006 Sb. Zákoník práce,
- Zákon č. 258/2000 Sb. O ochraně veřejného zdraví v návaznosti na vyhlášku č.432/2003 Sb., která stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií,
- Zákon č. 309/2006 Sb. kterým se upravují požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění BOZP při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy,
- RMO č. 11/2009, Bezpečnost a ochrana zdraví při práci a při výkonu služby,
- NV č. 201/2010 Sb., které stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamů o úrazu,
- NV č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu,
- NV č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků,
- NV č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů,
- NV č. 178/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky pro ochranu zdraví zaměstnanců při práci, požadavky na pracoviště týkající se osvětlení, větrání, mikroklimatických podmínek a hygienických požadavků na vybavení pracovišť,

- NV č. 378/2011 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí,
- NV č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob práce a pracovních postupů při provozování dopravy dopravními prostředky,
- NV č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci,
- NV č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky,
- NV č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí
- NV č. 148/2006 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací,
- NV č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti,
- Předpis Všeobecných pravidel hl. 3. odstavec 7, čl. 159, Pravidla pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci v parku,
- Vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice,
- Všeobecnými pokyny k BOZP v rámci útvaru. [1, 6]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI U VELITELSTVÍ SIL

Síly podpory vznikly 1. 1. 2009 na základě nařízení k realizaci organizačních, mobilizačních a dislokačních změn v resortu Ministerstva obrany v roce 2008, v rámci přeměny – druhého kroku reformy. Nevznikají jako úplně nový prvek Armády ČR, síly podpory vycházejí ze struktur a schopností sil podpory a výcviku, které prošly náročnou reorganizací v roce 2008.

Reorganizace nespočívala pouze v předání řady útvarů a zařízení do jiné podřízenosti (velitele společných sil, ředitele Kanceláře NGŠ či velitele Posádkového velitelství Praha, bezpečnostního ředitele MO – ředitele odboru bezpečnosti MO), nýbrž i v reorganizaci štábů, v odstranění dvojností, ve zkvalitnění systému řízení a ve stanovení jednoznačné odpovědnosti za splnění odborných úkolů. V roce 2008 bylo reorganizováno celkem 32 útvarů a zařízení, zrušeno 10, vytvořeny 2 a převedeno do jiné podřízenosti celkem 11 útvarů a zařízení.

K dalším změnám ve výstavbě sil podpory došlo v roce 2009 na základě realizace opatření omezení počtů, kdy došlo ke snížení o 543 systemizovaných míst a převedení 100 systemizovaných míst plánovaných pro vojáky z povolání na občanské zaměstnance. Reálně se tato omezení počtů dotkla všech útvarů a zařízení v podřízenosti velitele sil podpory, nejvíce však vojenského zdravotnictví, kde v reálu tato omezení znamenala zrušení 18 posádkových ošetřoven a vytvoření 7 vojenských spádových zdravotnických zařízení a reorganizaci nemocniční základny.

Snížení počtu útvarů a zařízení za dobu trvání Síly podpory velitele: K 1. 1. 2004 mělo Velitelství Síly podpory v podřízenosti 156 svazků, útvarů a zařízení. K 1. 1. 2008 mělo Velitelství Síly podpory v podřízenosti 78 svazků, útvarů a zařízení. Od 1. 1. 2010 Síly podpory zahrnují 36 útvarů a zařízení. [14]

3.1 Působnost sil podpory

Síly podpory jsou tvořeny z několika, na první pohled nesouvisejících částí. Plní hlavní úkoly ve třech oblastech. V působnosti sil podpory je výkon státní správy, logistický servis, zdravotnické a veterinární zajištění. Síly podpory jsou charakterizovány jako orgán

zabezpečující výkon státní správy v jednotlivých krajích prostřednictvím krajských vojenských velitelství a dalších podřízených útvarů a zařízení. Spolupracují s civilními územními orgány státní správy, samosprávy a právníckými osobami. Vydávají rozhodnutí o schopnosti provádět vojenskou činnou službu, povolávají vojáky v záloze, provádí nábor vojenských profesionálů, řídí doplňování povinnými a aktivními zálohami, včetně jejich přípravy. Starají se o vojenské důchodce a válečné veterány. Podílí se na likvidaci následků pohrom, situací ohrožujících životy a zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životního prostředí (např. povodně 2009, 2010). Vedou přehled o možnostech vyčlenění sil a prostředků.

„AČR ve prospěch integrovaného záchranného systému, organizují v územním obvodu vyčleněné síly a prostředky k plnění úkolů Policie ČR, řídí úkolová uskupení jednotek Armády ČR nasazená v územním obvodu (např. rotní, úkolové uskupení k zabezpečení předsednictví ČR EU v Praze). Jsou orgánem pro komplexní řízení zabezpečení ozbrojených sil ČR věcnými a lidskými zdroji (majetkem, pracemi a pořízováním služeb) k překonání krizových stavů v míru, za stavu ohrožení státu nebo ve válečném stavu. Zajišťují řízení příprav ozbrojených sil při rozvíjení na válečnou organizační strukturu a ve válečné operaci, včetně řešení hospodářských opatření pro krizové stavy. Síly podpory jsou výkonným prvkem logistické, zdravotnické a veterinární podpory resortu obrany v operacích na území ČR i mimo něj a při zabezpečení aliančních sil na území ČR v rámci plnění úkolů podpory hostitelskou zemí. Zabezpečují kompletní logistický servis pro resort obrany prostřednictvím vlastních materiálových základen s důrazem na jednotky vyčleňované do zahraničních misí. Součástí této logistické podpory je správa jednotlivých majetkových uskupení, kontrolní a revizní činnost, pořízování majetku a služeb ve stanoveném rozsahu, zásobování a skladování movitého majetku AČR, provoz a opravy techniky, metrologické zabezpečení a odborně-technický dozor.“

„V oblasti vojenské dopravy jsou síly podpory jedinečným prvkem k plánování, řízení a koordinaci vojenských přeprav a přesunů ozbrojených sil ČR na území i mimo území ČR a přeprav ozbrojených sil jiných států na našem území. Ve vztahu k NATO vystupují jako národní centrum koordinace přeprav (National Movement Control Centre).“

S pomocí vlastních zdravotnických základen a zařízení síly podpory provádějí základní a preventivní zdravotnickou péči v posádkách jednotlivých útvarů, zabezpečují zdravotnickou, veterinární a hygienickou podporu v oblasti výcviků a zdravotnickou a veterinární podporu bojových jednotek v misích. Zásobují zdravotnickým materiálem, provádějí kon-

troly kvality zdravotnického materiálu a léků, laboratorní veterinární i hygienická vyšetření, spolupracují s civilními zdravotnickými organizacemi. Síly podpory zabezpečují logistickou podporu podle NATO AJP – 4: dopravu, zásobování, opravy, zdravotnickou podporu.

Velitelství sil podpory je operačním velitelstvím v přímé podřízenosti náčelníka Generálního štábu AČR. Je umístěno v posádce Brandýs nad Labem - Stará Boleslav.

- Velitel sil podpory – brigádní generál Ing. Jaroslav Kocián
- Náčelník štábu sil podpory – brigádní generál Ing. Pavel Rybák
- Zástupce náčelníka štábu pro logistickou podporu – plukovník gšt. Ing. Jaroslav Trakal
- Zástupce náčelníka štábu pro operační zabezpečení – plukovník Ing. Radek Hasala
- Zástupce náčelníka štábu pro zdravotnickou podporu – náčelník odboru - plukovník gšt. MUDr. Zoltán Bubeník

Znak velitelství sil - Čtyři pole ve štítu jsou symbolem tří hlavních vykonávaných činností – vojenské logistiky, vojenského zdravotnictví a poskytování podpory hostitelskou zemí, čtvrté pole je symbolem pro výkon státní správy. Červená a černá barva šachovnice odkazují na tradiční husitské barvy. Symbolizují i pot a krev na cvičišti. Kalich je jako kalich na víno, které se při svátosti oltářní proměňuje v krev Kristovu, také je však kalichem vody, podané vyčerpanému, jako symbol podpory. Štít je ve vrchní části zaoblen směrem dolů, je rozdělený na čtyři pole, uvnitř zlatý stínovaný husitský kalich (tradiční československý legionářský symbol). [14]

3.2 Pracovní a služební úrazy velitelství sil Stará Boleslav 2280

- průměrný počet zaměstnanců/ počet úrazů v roce 2011 – 236/8
- podle pohlaví - 75% muži, 25% ženy
- hodina vzniku úrazů – 09:45 až 15:45
- zastoupení – 7x voják z povolání, 1x občanský zaměstnanec
- měsíc úrazů – leden, únor, březen, červen, září, říjen a prosinec
- činnost při které k úrazům došlo - 2x tělesná příprava

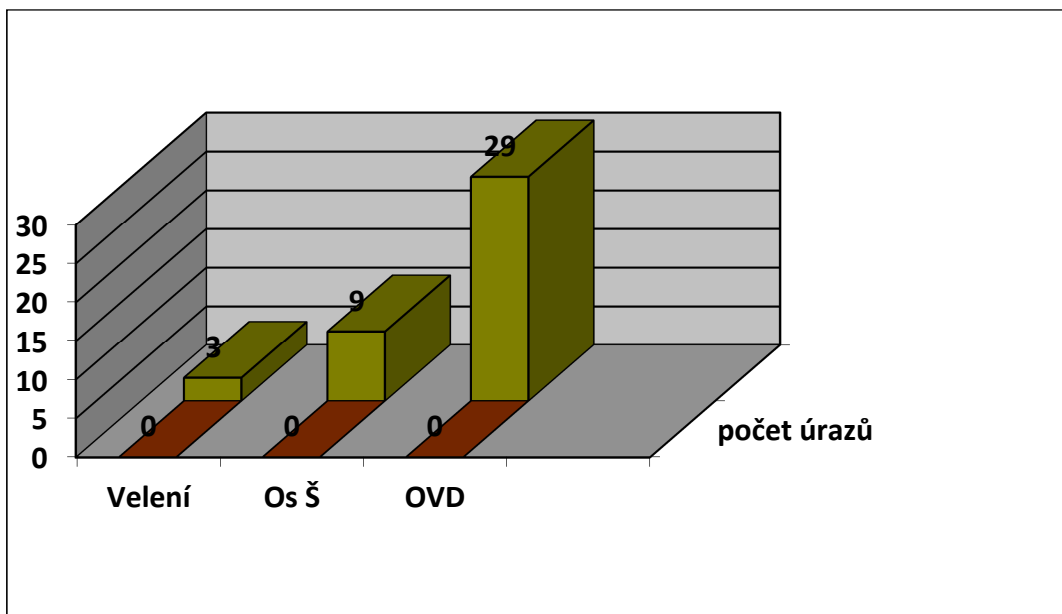
2x pád na rovině

3x blíže nespecifikovaný důvod

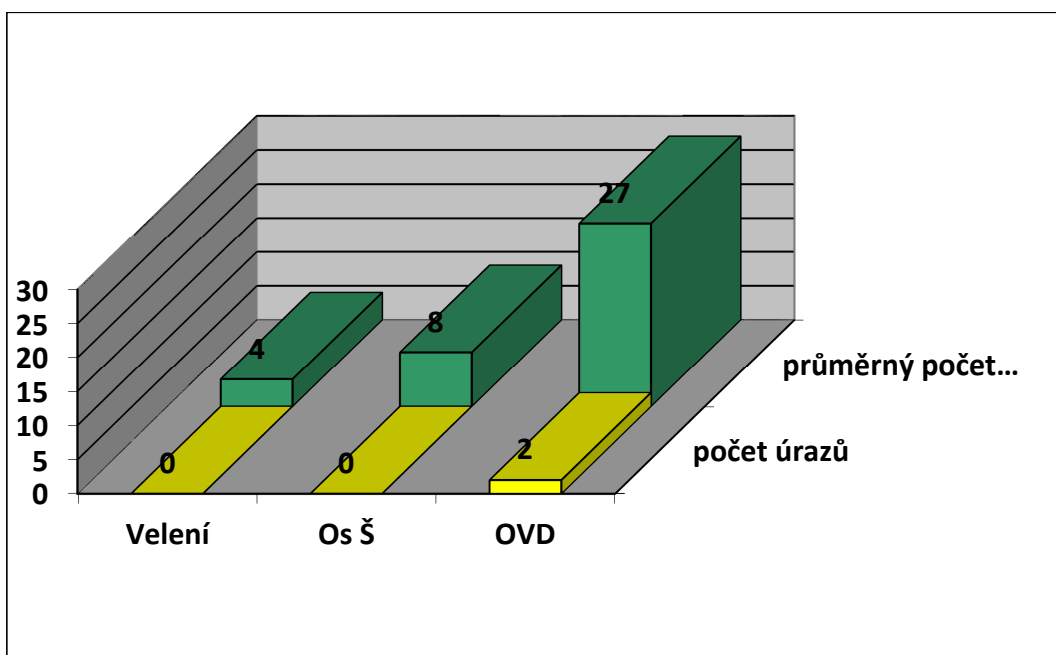
1x dopravní prostředek

- průměrný počet zaměstnanců/ počet úrazů v roce 2012 – 243/5
- podle pohlaví - 60% muži, 40% ženy
- hodina vzniku úrazů – 08:30 až 15:15 hod.
- zastoupení – 5x voják z povolání
- měsíc úrazů – únor, duben, květen, červen a listopad
- činnost při které k úrazům došlo - 4x tělesná příprava

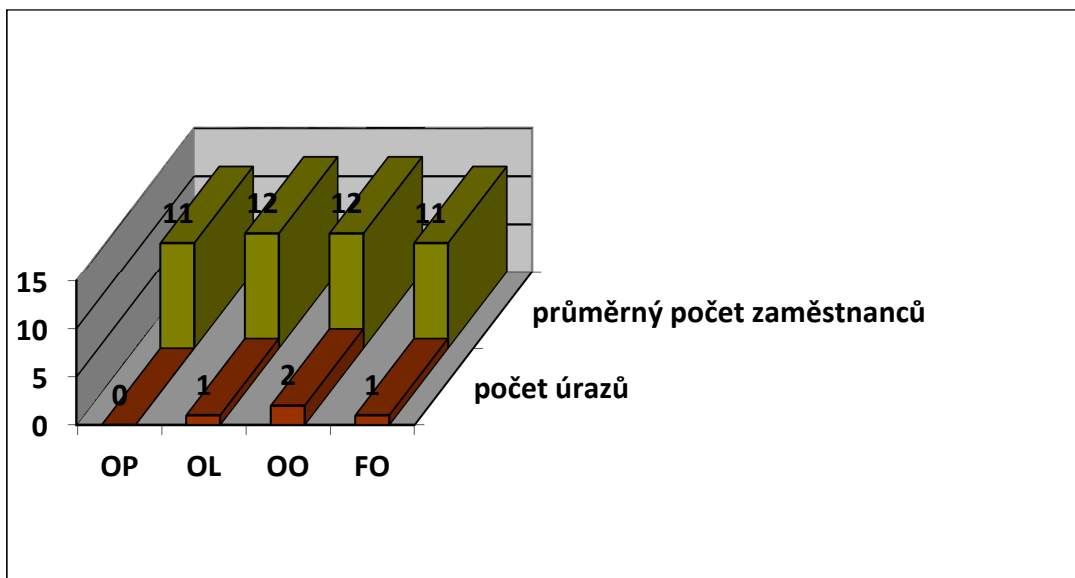
1x vševojskový výcvik [8, 9]



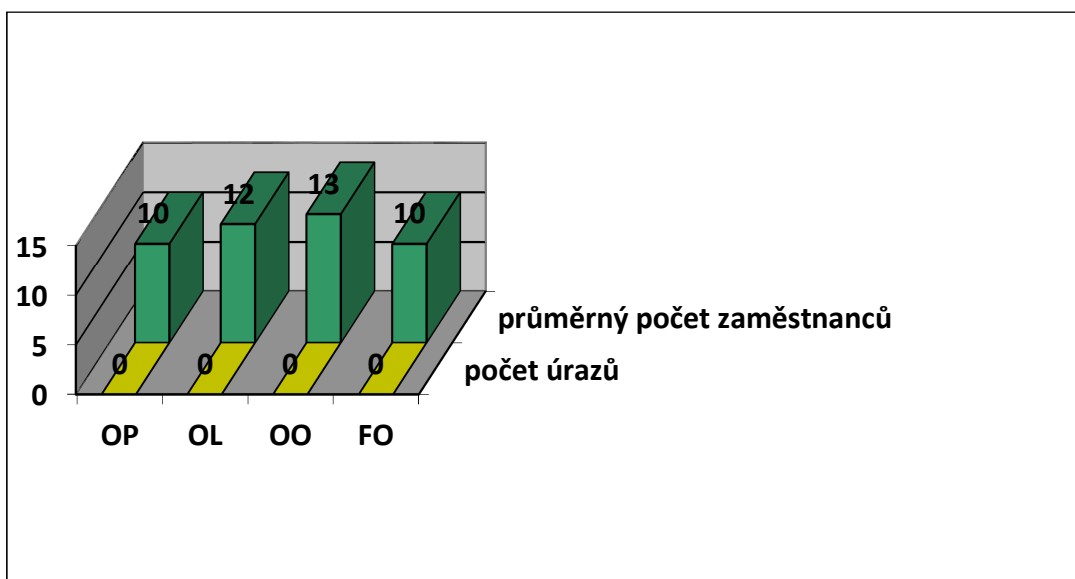
Obr. 1. Graf úrazů v roce 2011 pro Velení, Os Š-osobní štáb, OVD-odbor vojenské dopravy.



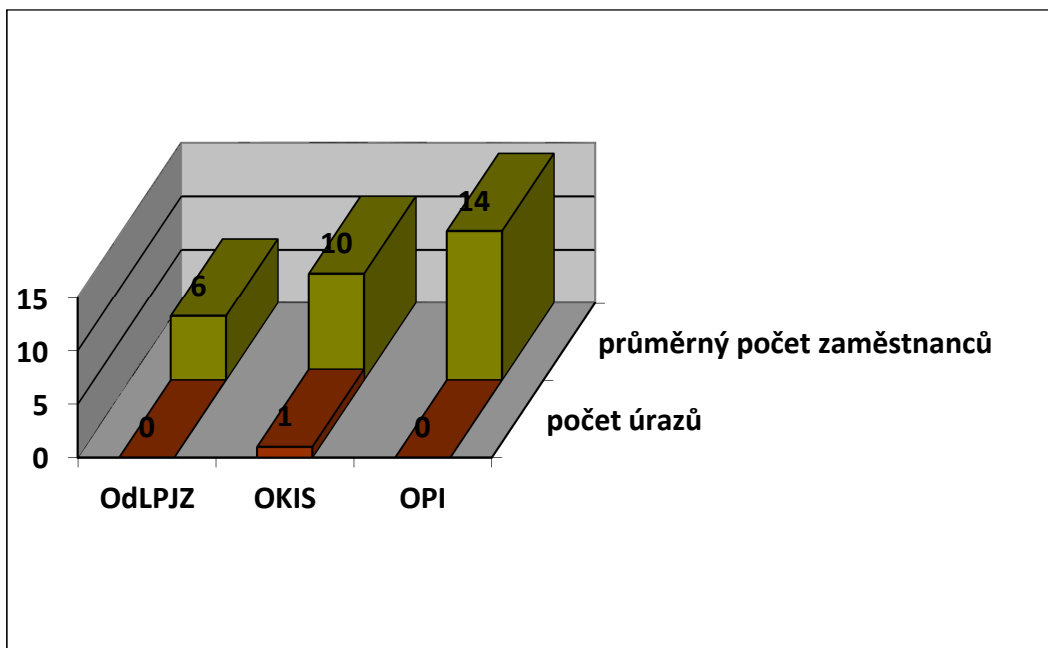
Obr. 2. Graf úrazů v roce 2012 pro Velení, Os Š-osobní štáb, OVD-odbor vojenské dopravy.



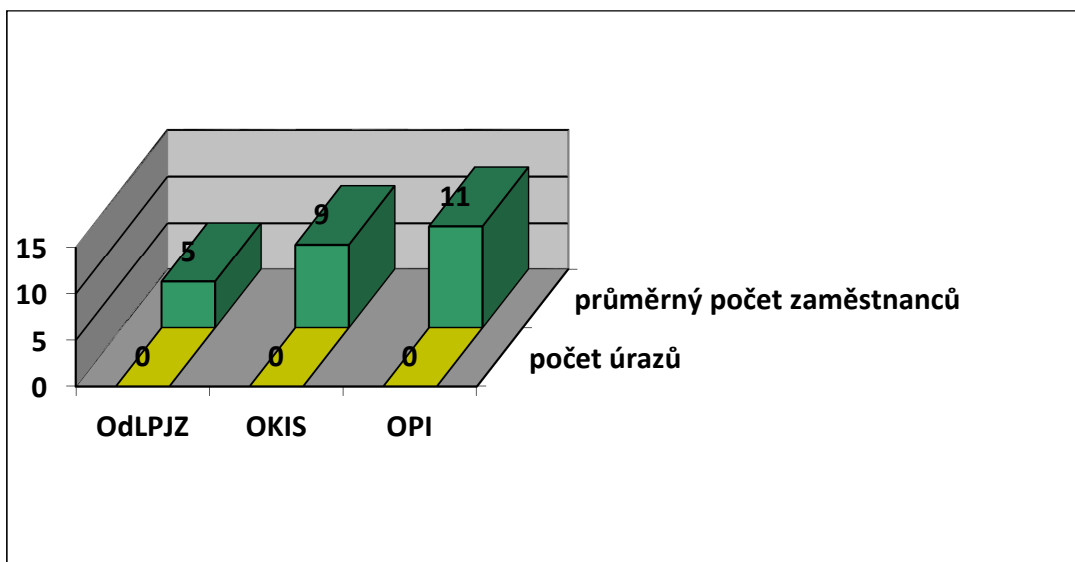
Obr. 3. Graf úrazů v roce 2011 pro OP – Odbor personalistiky, OL – Odbor logistiky, OO – Operační odbor, FO – Finanční odbor.



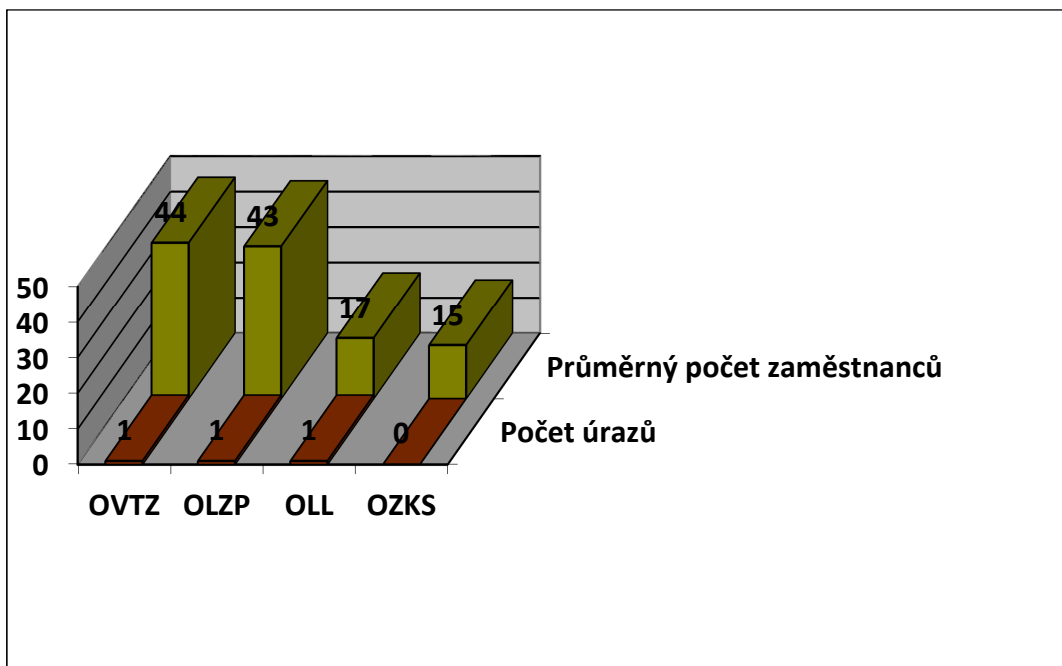
Obr. 4. Graf úrazů v roce 2012 pro OP – Odbor personalistiky, OL – Odbor logistiky, OO – Operační odbor, FO – Finanční odbor.



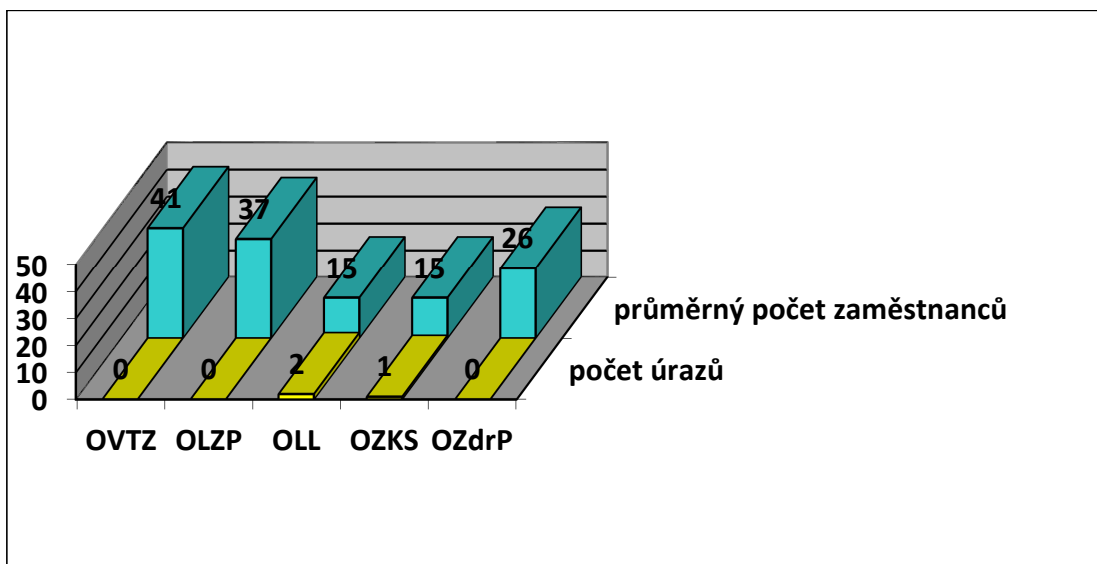
Obr. 5. Graf úrazů v roce 2011 pro OdLPJZ – Oddělení logistické podpory jednotek v zahraničí, OKIS – Odbor komunikačních a informačních systémů, OPI – Odbor plánování.



Obr. 6. Graf úrazů v roce 2012 pro OdLPJZ – Oddělení logistické podpory jednotek v zahraničí, OKIS – Odbor komunikačních a informačních systémů, OPI – Odbor plánování.



Obr. 7. Graf úrazů v roce 2011 pro OVTZ – Odbor výzbroje a technického zabezpečení,
 OLZP – Odbor logistického zabezpečení personálu, OLL – Odbor logistiky letectva,
 OZKS – Odbor zabezpečení krizových stavů.



Obr. 8. Graf úrazů v roce 2011 pro OVTZ – Odbor výzbroje a technického zabezpečení,
 OLZP – Odbor logistického zabezpečení personálu, OLL – Odbor logistiky letectva,
 OZKS – Odbor zabezpečení krizových stavů, OZdrP – Odbor zdravotnické podpory.

4 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI U VELITELSTVÍ SIL 601. SKUPINY SPECIÁLNÍCH SIL

„601. skupina speciálních sil je v současnosti útvarem přímo podřízeným ministrovi obrany cestou ředitele Vojenského zpravodajství a poskytuje nejvyššímu velení jedinečné a unikátní schopnosti v rámci Armády České Republiky. 601. skupina speciálních sil je jedinou jednotkou speciálních sil Armády České Republiky jako druhu vojska.

Operace speciálních sil se vyznačují vysokým stupněm fyzického i politického rizika, mohou být prováděny za války i v míru a jsou vysoce efektivní.

Při nasazení speciálních sil by měly být dodrženy základní principy použití:

- k řešení úkolů zvláštní důležitosti strategického stupně,*
- plánování, řízení a velení na nejvyšším stupni velení,*
- okamžitý přístup k nejcitlivějším zpravodajským informacím,*
- velký důraz na operační bezpečnost.“ [15]*

601. skupina speciálních sil společně s ředitelstvím Řízení speciálních sil jsou jedinými představiteli speciálních sil v ozbrojených silách České republiky a jsou strategickými nástroji, které se s velkým významem podílejí na zajištění bezpečnosti naší vlasti. Role 601. skupiny speciálních sil vyplývají jednak z obecně definovaných úkolů speciálních sil podle doktrín NATO a dále pak z úkolů nařízených nejvyšším národním velením.

1) „Speciální průzkum a zpravodajská činnost (SpPz)

Je to základní role s vysokou důležitostí, kdy speciální síly poskytují strategické informace pro vojenské operace či politicko-vojenská rozhodnutí.

2) Ofenzivní činnost (OfČ)

Jedná se o operace útočné, prováděné za účelem eliminovat cíl zájmu, získat vhodné informace, materiál nebo osoby. Mezi typické útočné operace patří léčka, přepad nebo navádění přesné munice na cíl.

3) Podpora a vliv (PdV)

Zahrnuje operace zaměřených na podporu zájmových subjektů nebo jejich cíleného ovlivňování. Typickým příkladem z minulých operací 601. Skupiny speciálních sil je výcvik speciálních složek afghánských bezpečnostních sil.

- Úkolová uskupení speciálních sil působí ve třech druzích speciálních operací
- Národní operace, kdy vyčleněné síly a prostředky zůstávají plně pod národním velením.
- Alianční operace, kdy vyčleněné síly a prostředky působí v rámci operací pod vedením NATO/EU. Určitý druh pravomocí velení a řízení je předán mezinárodnímu veliteli.
- Koaliční operace, kdy vybrané síly a prostředky působí v rámci mezinárodních koalic (mimo NATO/EU. Určitý druh pravomocí velení a řízení je předán mezinárodnímu veliteli. EF 2004, 2006, 2008-2009.“ [18]

4.1 Pracovní a služební úrazy 601. skupiny speciálních sil 2280

- průměrný počet zaměstnanců/ počet úrazů v roce 2011 – 381/32
- podle pohlaví - 100% muži, 0% ženy
- hodina vzniku úrazů – 09:45 až 15:45
- zastoupení – 29x voják z povolání, 3x občanský zaměstnanec
- měsíc úrazů – leden, únor, březen, červenec, září, říjen a prosinec
- činnost při které k úrazům došlo – 12x tělesná příprava

8x jiný nespécifikovaný zdroj

6x pád na rovině

6x přístroj, materiál (pád)

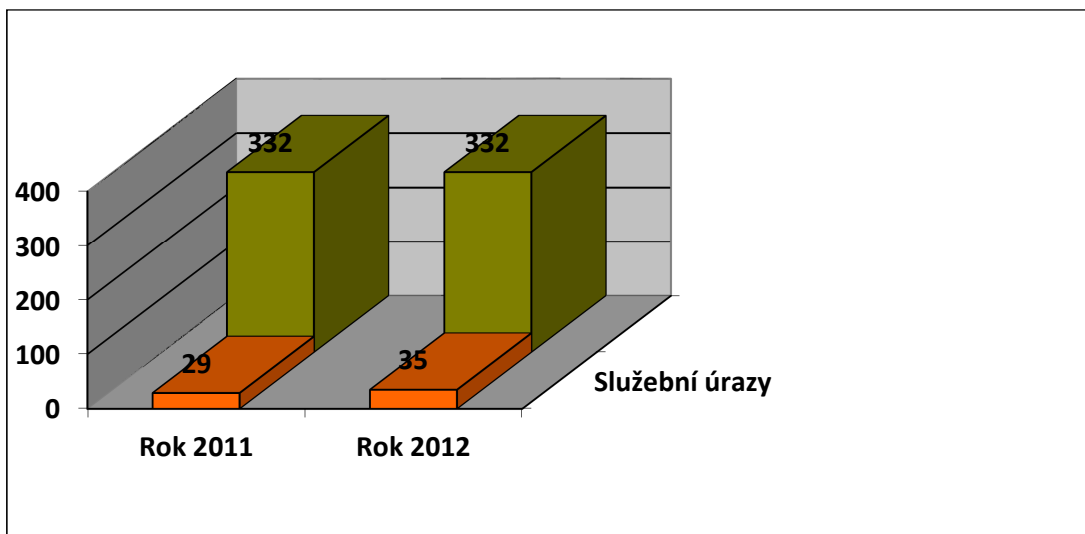
- průměrný počet zaměstnanců/ počet úrazů v roce 2012 – 381/37
- podle pohlaví - 95% muži, 5% ženy
- hodina vzniku úrazů – 08:30 až 15:15 hod.
- zastoupení – 35x voják z povolání, 2x občanský zaměstnanec
- měsíc úrazů – únor, duben, květen, červen a říjen
- činnost při které k úrazům došlo – 14x tělesná příprava

7x pád na rovině

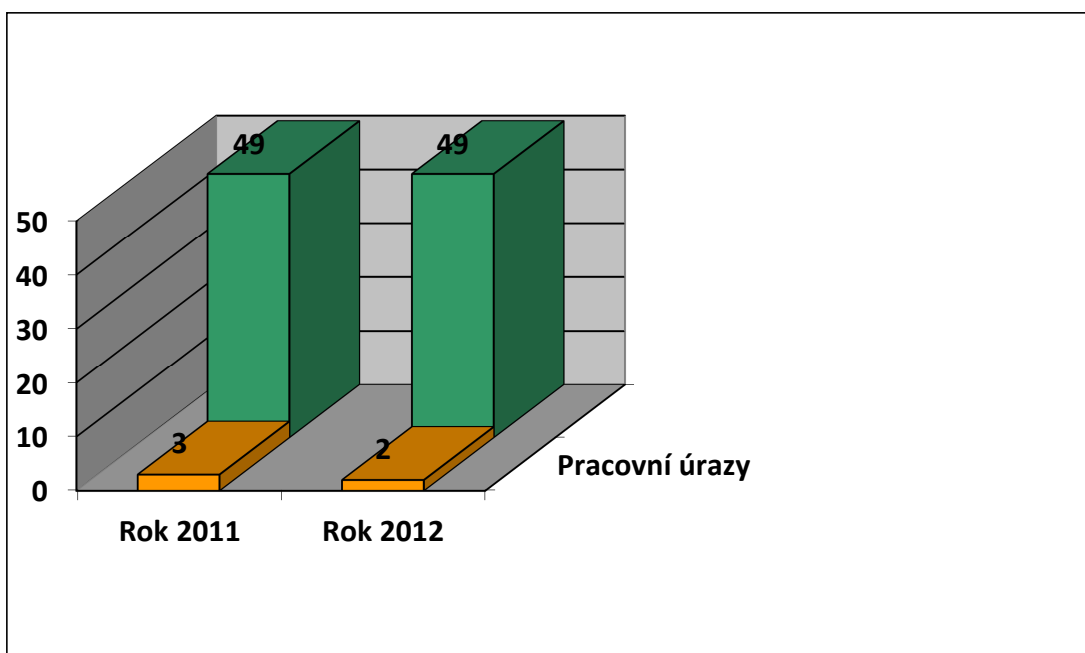
5x přístroj, materiál (pád)

2x vševojskový výcvik

9x nepředvídatelné riziko [10, 11]



Obr. 9. Graf služebních úrazů 601. skupiny speciálních sil pro rok 2011 a 2012.



Obr. 10. Graf pracovních úrazů 601. skupiny speciálních sil pro rok 2011 a 2012.

4.2 Analýza současného stavu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci u velitelství sil s porovnáním s 601. skupinou speciálních sil

Mezi nejčastější druhy zranění patří zlomeniny, natažené svaly, rány na hlavě, podvrtnuté a naražené kotníky a zápěstí, pohmožděná a naražená kolena, opařeniny rukou i nohou, naražená kostrč nebo celá záda, naražené zápěstí, vykloubený nebo zlomený některý z prstů, poraněné ramenní klouby.

Pro rok 2011 jsou jednotlivé služební úrazy pro neschopnost delší než 3 pracovní dny u Velitelství sil podpory následující:

- Datum a hodina vzniku úrazu 24. 5. 2011, místem úrazu bylo schodiště, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo kvůli špatnému došlápnutí při chůzi ze schodů, zraněný byl pravý kotník.
- Datum a hodina vzniku úrazu 27. 8. 2011, místem kde k úrazu došlo, byla řeka Vltava v Českých Budějovicích, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, postižený byl kvalifikovaný pro výkon služby, ke zranění došlo kvůli špatně provedenému záběru při pádlování, poraněná část těla bylo levé rameno.
- Datum a hodina vzniku úraz 3. 9. 2011, místem kde k úrazu došlo, byl nástup útvaru ve Staré Boleslavi, druh úraz je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo kvůli pádu na zem, poraněná část těla byla naražená kostrč a zlomená pravá noha.

Pro rok 2011 jsou jednotlivé služební úrazy pro neschopnost delší než 3 pracovní dny u 601. Skupiny společných sil následující:

- Datum a hodina vzniku úrazu 30. 4. 2011, místem úrazu bylo letiště Prostějov – doškoková plocha, druh úrazu je vedený jako služební, postižený byl kvalifikovaný pro výkon služby, ke zranění došlo při nočním seskoku padákem kvůli poryvu větru, poraněná část těla bylo pravé koleno.
- Datum a hodina vzniku úrazu 4. 5. 2011, místem úrazu byla kuchyně Prostějov, druh úrazu je vedený jako služební, postižený byl kvalifikovaný pro výkon služby, ke zranění došlo při uklouznutí a pádu na zem, zraněný byl zadek, koleno a palec levé ruky.

- Datum a hodina vzniku úrazu 9. 10. 2011, místem úrazu bylo letiště Prostějov – do-skoková plocha, druh úrazu je vedený jako služební, postižený byl kvalifikovaný pro výkon služby, ke zranění došlo při seskoku padákem, poraněná část těla bylo vykloubené levé rameno.
- Datum a hodina vzniku úrazu 27. 3. 2011, místem úrazu bylo letiště Prostějov, druh úrazu je vedený jako služební, ke zranění došlo při služební tělovýchově při běhu a špatném došlápnutí na nerovném terénu, poraněná část těla bylo podvrtnuté pravé koleno.
- Datum a hodina vzniku úrazu 19. 5. 2011, místem úrazu byl sklad na letišti, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při zako-pnutí o kovové bedny, poraněná část těla byl zlomený palec levé nohy, a naražené zápěstí.
- Datum a hodina vzniku úrazu 3. 9. 2011, místem úrazu bylo letiště Prostějov, druh úrazu je vedený jako služební, ke zranění došlo při služební tělovýchově při běhu a špatném došlápnutí na nerovném terénu, poraněná část těla bylo levé koleno.
- Datum a hodina vzniku úrazu 20. 9. 2011, místem úrazu byl vojenský výcvikový prostor Hamry, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při cvičení v terénu a špatném došlápnutí na nerovném terénu, pora-něná část těla byla pravý kotník, a bolest hrudníku.
- Datum a hodina vzniku úrazu 19. 12. 2011, místem úrazu byla tělocvična Univerzi-ty Obrany Brno, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při nácvi-ku bojového umění, poraněná část těla byla hlava, naražené rameno a kostrč.

Tabulka 1. Porovnání služebních úrazů a nemocí z povolání pro rok 2011.

	Číslo útvaru a název		Celkem
	2280 - VeSPod	8280 - 601. skss	
Průměrný počet vojáků v činné službě.	164	332	496
Z toho ženy.	29	11	40
Služební úrazy celkem.	7	29	36
Z toho ženy.	2	0	2
Služební úrazy s neschopností k výkonu služby delší než 3 kalendářní dny celkem.	3	8	11
Z toho ženy.	1	0	1
Služební úrazy s hospitalizací vojáka v činné službě.	0	0	0
Z toho ženy.	0	0	0
Smrtelné služební úrazy.	0	0	0
Počet kalendářních dnů služební neschopnosti.	137	137	274
Z toho ženy	11	0	11
Vyplacené náhrady za pracovní úrazy celkem.	56 027,00 Kč	205 549,00 Kč	261 576,00 Kč

Pro rok 2012 jsou jednotlivé služební úrazy pro neschopnost delší než 3 pracovní dny u Velitelství sil podpory následující:

- Datum a hodina vzniku úrazu 24. 5. 2012, místem úrazu byl lesní úsek na rozbahněném terénu, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při přesunu na 50km vzdálenost, poraněnou částí těla byla pravá ruka, a zhmoždění achilovky.
- Datum a hodina vzniku úrazu 14. 7. 2012, místem kde k úrazu došlo, byly prostory pro cvičení, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při uklouznutí na namoklé cestě, poraněnou částí těla byl pravý kotník a naražená záda.

Pro rok 2012 jsou jednotlivé služební úrazy pro neschopnost delší než 3 pracovní dny u 601. skupiny speciálních sil následující:

- Datum a hodina vzniku úrazu 4. 1. 2012, místem kde k úrazu došlo byl sklad s výstrojí, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při uskladňování materiálu a následném uvolnění manipulačního vozíku, poraněnou částí těla bylo zhmožděné lýtko pravé nohy, odřené zápěstí pravé ruky a zlomený prst.
- Datum a hodina vzniku úrazu 10. 3. 2012, místem úrazu byla tělocvična Brno, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při nácvičku bojového umění, poraněná část těla byla hlava, naražené rameno a kostrč.
- Datum a hodina vzniku úrazu 11. 3. 2012, místem úrazu byla tělocvična Univerzity Obrany Brno, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při nácvičku bojového umění musado, poraněná část těla bylo podvrtnuté pravé koleno.
- Datum a hodina vzniku úrazu 4. 5. 2012, místem úrazu bylo letiště Prostějov, druh úrazu je vedený jako služební, postižený byl kvalifikovaný pro výkon služby, ke zranění došlo při seskoku pádákem, zraněnou částí těla byly obě kolena a kotník levé nohy.
- Datum a hodina vzniku úrazu 2. 6. 2012, místem úrazu bylo letiště Prostějov, druh úrazu je vedený jako služební, postižený byl kvalifikovaný pro výkon služby, ke zranění došlo při špatném přistávání s pádákem v důsledku poryvu větru, zraněnou částí těla byla kostrč a záda.

- Datum a hodina vzniku úrazu 21. 7. 2012, místem úrazu byla kuchyně Prostějov, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při uklouznutí, následném opaření horkým vývarem, poraněná část těla bylo levé předloktí a nárt levé nohy.
- Datum a hodina vzniku úrazu 3. 8. 2012, místem úrazu byl vojenský výcvikový prostor Hamry, druh úrazu je vedený jako služební, postižený byl kvalifikovaný pro výkon služby, ke zranění došlo při nočním výcviku v lese, pádu na nerovném terénu, poraněná část těla byla hlava, hrudník a kotník pravé nohy.
- Datum a hodina vzniku úrazu 17. 8. 2012, místem úrazu bylo výsadkové cvičiště v Prostějově, druh úrazu je vedený jako služební, postižený byl kvalifikovaný pro výkon služby, ke zranění došlo při výskoku z makety letounu, poraněná část těla bylo podvrtnuté pravé koleno a naražený loket.
- Datum a hodina vzniku úrazu 11. 10. 2012, místem úrazu byl vojenský výcvikový prostor Hamry, druh úrazu je vedený jako služební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při cvičení na hrazdě, poraněná část těla byl hrudník.

Tabulka 2. Porovnání služebních úrazů a nemocí z povolání pro rok 2012.

	Číslo útvaru a název		Celkem
	2280 - VeSPod	8280 - 601. skss	
Průměrný počet vojáků v činné službě.	164	332	496
Z toho ženy.	29	11	40
Služební úrazy celkem.	5	35	41
Z toho ženy.	1	0	1
Služební úrazy s neschopností k výkonu služby delší než 3 kalendářní dny celkem.	2	9	11
Z toho ženy.	0	0	0
Služební úrazy s hospitalizací vojáka v činné službě.	0	1	1
Z toho ženy.	0	0	0
Služební úrazy bez neschopnosti k výkonu služby.	3	0	3
Z toho ženy.	2	0	2
Smrtné služební úrazy.	0	0	0
Počet kalendářních dnů služební neschopnosti.	53	164	217
Z toho ženy	0	0	0
Vyplacené náhrady za pracovní úrazy celkem.	14 108,00 Kč	123 871,00 Kč	137 979,00 Kč

Tabulka 3. Zdroje služebních úrazů s neschopností k výkonu služby delší než 3 kalendářní dny pro rok 2011 i 2012

	2011		2012	
	2280 VeSPod	8280 601. skss	2280 VeSPod	8280 601. skss
Celkem	3	8	2	9
Dopravní prostředek	1	0	0	0
Stroje a zařízení	0	0	0	0
Materiál, předměty (pád, náraz, zavalení)	0	0	0	1
Pád na rovině, z výšky, propadnutí	2	3	0	4
Nástroj, nářadí	0	0	0	0
Průmyslové škodliviny, chemické látky	0		0	
Horké látky a předměty, výbušniny	0	0	0	0
Stroje a zařízení	0	0	0	0
Lidé, zvířata, přírodní živly	0	0	2	0
El. energie	0	0	0	0
Jiný blíže nespecifikovaný zdroj	0	5	0	4

Pro rok 2011 jednotlivé pracovní úrazy pro neschopnost delší než 3 pracovní dny u Velitelství sil podpory nejsou.

Pro rok 2011 jsou jednotlivé pracovní úrazy pro neschopnost delší než 3 pracovní dny u 601. Skupiny společných sil následující:

- Datum a hodina vzniku úrazu 23. 5. 2011, místem kde k úrazu došlo, byla kuchyně Prostějov, druh úraz je vedený jako neslužební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při odnášení hrnců na mytí, poraněná část těla byl kotník a naražený loket.
- Datum a hodina vzniku úrazu 15. 10. 2011, místem kde k úrazu došlo byl sklad pohonných hmot v Prostějově, druh úraz je vedený jako neslužební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při manipulaci s nemrznoucí směsí, poraněná část těla bylo natažení zádových svalů.

Tabulka 4. Porovnání pracovních úrazů a nemocí z povolání pro rok 2011.

	Číslo útvaru a název		Celkem
	2280 - VeSPod	8280 - 601. skss	
Průměrný počet vojáků v činné službě.	72	49	121
Z toho ženy.	28	22	50
Pracovní úrazy celkem.	1	3	4
Z toho ženy.	0	1	1
Pracovní úrazy s neschopností k výkonu služby delší než 3 kalendářní dny celkem.	0	2	2
Z toho ženy.	0	0	0
Pracovní úrazy s hospitalizací občanského zaměstnance.	0	2	2
Z toho ženy.	0	0	0
Smrtelné pracovní úrazy.	0	0	0
Počet kalendářních dnů neschopnosti pro pracovní úrazy.	0	188	188
Z toho ženy	0	0	0
Vyplacené náhrady za pracovní úrazy celkem.	0 Kč	93 244,00 Kč	93 244, 00

Pro rok 2012 jednotlivé pracovní úrazy pro neschopnost delší než 3 pracovní dny u Velitelství sil podpory nejsou.

Pro rok 2012 jsou jednotlivé pracovní úrazy pro neschopnost delší než 3 pracovní dny u 601. skupiny speciálních sil následující:

- Datum a hodina vzniku úrazu 15. 2. 2012, místem kde k úrazu došlo, byl archiv evidenčního účetního pracoviště v Prostějově, druh úraz je vedený jako neslužební, šlo o nešťastnou náhodu, ke zranění došlo při chystání šanonů do archivu, došlo ke zřícení jednoho z regálů, poraněná část těla bylo rameno a naražená žebra.

Tabulka 5. Porovnání pracovních úrazů a nemocí z povolání pro rok 2012.

	Číslo útvaru a název		Celkem
	2280 - VeSPod	8280 - 601. skss	
Průměrný počet vojáků v činné službě.	72	49	121
Z toho ženy.	28	22	50
Pracovní úrazy celkem.	0	2	2
Z toho ženy.	0	1	1
Pracovní úrazy s neschopností k výkonu služby delší než 3 kalendářní dny celkem.	0	1	1
Z toho ženy.	0	1	1
Pracovní úrazy s hospitalizací občanského zaměstnance.	0	0	0
Z toho ženy.	0	0	0
Smrtelné pracovní úrazy.	0	0	0
Počet kalendářních dnů neschopnosti pro pracovní úrazy.	0	15	15
Z toho ženy.	0	15	15
Vyplacené náhrady za pracovní úrazy celkem.	0 Kč	46 657,00 Kč	46 657,00 Kč

Tabulka 6. Zdroje pracovních úrazů s neschopností k výkonu služby delší než 3 kalendářní dny pro rok 2011 i 2012

	2011		2012	
	2280 VeSPod	8280 601. skss	2280 VeSPod	8280 601. skss
Celkem	0	2	0	1
Dopravní prostředek	0	0	0	0
Stroje a zařízení	0	0	0	0
Materiál, předměty (pád, náraz, zavalení)	0	0	0	0
Pád na rovině, z výšky, propadnutí	0	2	0	1
Nástroj, nářadí	0	0	0	0
Průmyslové škodliviny, chemické látky	0	0	0	0
Horké látky a předměty, výbušniny	0	0	0	0
Stroje a zařízení	0	0	0	0
Lidé, zvířata, přírodní živly	0	0	0	0
El. energie	0	0	0	0
Jiný blíže nespecifikovaný zdroj	0	0	0	0

Na samém počátku je úraz zaměstnance velitelství sil podpory. Po ošetření úrazu lékařem a v případě, že zdravotní stav zaměstnance dovolí, dochází k okamžitému zápisu do evidované knihy úrazů, kde dotyčný zapíše datum, čas, místo, popis úrazu, činnost při které vznikl a svědky. Tento zápis je prvotním dokumentem právního poradce útvaru, který na jeho základě zahájí prošetřování úrazu zaměstnance.

Právní poradce vytvoří zápis, který je podložen výpovědí zaměstnance, kterému se úraz stal a případných svědků úrazu, aby bylo zjištěno zda-li nedošlo k pochybení ze strany zaměstnance, tedy nedodržení zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Jakmile právní poradce dokončí výše uvedený zápis, zasedá úrazová komise, která vyhodnotí daný úraz a na základě všech dostupných informací včetně lékařské zprávy rozhodne o způsobu náhrady.

Tento proces nelze časově ohraničit, jelikož závěrečné rozhodnutí o poskytnutí náhrad je vypracováno až po ukončení pracovní neschopnosti nebo doléčení zaměstnance útvaru. Vypracované rozhodnutí je schváleno velitelem útvaru, označeno číslem jednacím. Je vypracován ve dvou stejnopisech, přičemž jeden obdrží zaměstnanec a druhá je založen v evidenci řešení úrazů útvaru. Výpis o finančním odškodnění zaměstnance je zveřejněn ve zvláštním rozkaze velitele. Na jehož základě je finančním oddělením útvaru dán pokyn regionálnímu finančnímu úřadu, který finanční náhradu proplatí společně se mzdou.

Zajištění trvalého a důsledného prosazování zásad bezpečnosti a zdraví při práci je úkolem velitelů a náčelníků všech vojenských útvarů a zařízení. Tato problematika řeší velmi obsáhlý soubor činností a je nutné zajistit dodržování preventivních zásad a poukazovat na konkrétní případy úrazů u útvaru jako příklady pro následnou prevenci, zpracovávat dokumentaci týkající se BOZP tak, aby bylo možné v případě potřeby podle ní pracovat.

Zabezpečení proškolení příslušníků útvaru a zajištění výcviku a školení všech jednotek je dalším předpokladem úspěšné prevence. I v případě omezeného množství finančních prostředků je potřeba investovat nemalé částky do údržby a oprav komunikací, budov, skladů a prostorů pro výcvik, a zamezit vzniku úrazů a eliminace příčin, které k jejich vzniku mohou vést. Škody na životě totiž můžou často mnohonásobně vyšší.

Nejvíce úrazů vzniká ve vojenských výcvikových prostorech, při tělesné přípravě, nejčastěji běhu, po nerovném betonovém terénu na letišti Prostějov, což je absolutně nevhodný povrch, mnou navrhované opatření pro zkvalitnění tělesných příprav a zvyšování fyzické kondice je vynaložení peněz do hřiště, kruhového oválu s měkčím povrchem vhodným pro

tento tip sportu. Dalším navrhovaným opatřením pro tento tip úrazů je obuv, při běhu jsou nejvíce zatěžovány nohy a v případě, že nebude vhodná obuv, tak i páteř. Nejdůležitější součástí vybavení je tedy vhodné obutí, nejlépe určené přímo na běhání, a pokud není v silách armády České republiky vybavit je lepším antukovým povrchem, tak je důležité je vybavit vhodnými sportovními pomůckami a doplňky.

Dalším problémem, kdy vznikají úrazy, jsou seskoky padákem, samotný seskok padákem je ovlivněn spoustou vlivů, jediná možnost jak zabránit případným úrazům je taková, že na výsadkovém cvičišti při nácviku seskoku padákem se učí správným dopadům, které se musí vojákům zažít tak, aby byli schopni správnou techniku využít i při samotném seskoku padákem.

Problematiku úrazů v části kuchyňského bloku lze částečně ovlivnit rekonstrukcí podlah ve varné části. Zde se nenachází ideální povrch podlah a již v řádech několika týdnů má proběhnout rekonstrukce této části kuchyňského bloku, kdy má být položena nová protiskluzová podlaha. V neposlední řadě je nutné dbát na to, aby zaměstnanci kuchyně důsledně dodržovali BOZP a vždy nosili ochranné pracovní pomůcky.

Při výcviku jednotek v poli, lze jen těžko předvídat do jaké situace se ten který voják dostane. Při přípravách cvičení je třeba důrazně upozornit na případné terénní nerovnosti a jak se má voják zachovat při zvýšené zátěži organismu, kdy by neměl přetěžovat organismus více než je nutné.

Velitelé útvarů by měli reálně vyhodnotit potřebu obměny, oprav a údržby skladů a žádat o dostatečné pokrytí materiálních i finančních prostředků na zlepšení pracovních podmínek v jednotlivých částech vojenských prostorů. Podle názoru odborníků v mnoha případech dochází k nadhodnocení potřeby a k následnému krácení finančních prostředků ze strany nadřízených stupňů. Potom u některých útvarů není finanční zajištění z hlediska bezpečnosti dostatečné, protože velitel nemá jiné volné prostředky, které by převedl na tuto oblast.

Stanovení a zabezpečení dodržování preventivních zásad a opatření je tou nejméně náročnou podoblastí s ohledem na odbornost a časový prostor. Vzhledem k charakteru a možnostem vojsk a k náročným úkolům, které ve složitých podmínkách útvary plní, je nutno právě na prevenci klást největší důraz.

Nicméně z mnoha logických důvodů není možné podceňovat význam vlastní vycvičené jednotky. Zajišťování jejich akceschopnosti musí být proto věnována náležitá pozornost.

Velitelé musí být schopni ihned a správně zjištěné nedostatky v oblasti BOZP odstraňovat a současně zamezit jejich opětovnému vzniku. Proto by měl být vytvořen ucelený systém školení pro všechny funkcionáře zodpovědné za BOZP, který by tyto funkcionáře seznámil s jejich základními povinnostmi na daném úseku.

Cestu ke zlepšování stavu BOZP lze spatřovat zejména v profesionalizaci odborných funkcionářů, efektivnější preventivní a kontrolní činnosti a zainteresovanosti vedoucích a řídicích pracovníků.

5 ZÁVĚR

Hlavním cílem bylo analyzovat armádní útvar, odhalit problematická místa a následně navrhnout opatření vedoucí k odstranění zjištěných problémových míst a zhodnotit přínos navrhovaných opatření pro armádní útvar.

Cíl bakalářské práce byl naplněn následujícím způsobem.

Práce byla zaměřena na dva útvary Armády české republiky Velitelství sil podpory ve Staré Boleslavi a 601. skupiny speciálních sil v Prostějově. V práci byla provedena analýza bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v obou útvarech. Kdy v jednom případě u Velitelství sil podpory se jedná o nebojový útvar a ve druhém případě u 601. skupiny speciálních sil jde o bojový útvar. Je tedy zřejmé, že úrazovost na jednotlivých útvarech diametrálně odlišná a tato práce se snažila výše zmíněnou teorii potvrdit. Ani v jednom případě nedocházelo za analyzované období ke zvláště závažným úrazům. Nicméně úrazovost u bojového útvaru je mnohonásobně vyšší, což dokládají zjištěné výsledky a porovnání úrazů pro pracovní neschopnost delší než 3 dny.

Proti nepozornosti a nedbalosti lze bojovat pouze neustálou výchovou lidí a zdůrazňováním rizik, které si mnozí ani neuvědomují.

Každý na svém pracovišti je seznámen s možnými riziky a úrazy a měl by se tak sám dle vlastního uvážení umět správně zachovat aby se úrazu předcházelo.

Práce může být využitelná jako stručný přehled nařízení a norem z hlediska BOZP, rovněž jako stručný přehled nejčastějších úrazů, a jakýmsi opatřením proti jejich zranění hlavně příslušníkům 601. skupiny speciálních sil a dále pro budoucí studenty jako podklad pro vypracování podobné práce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BENEŠOVÁ, Libuše et al., 2010. *Zákoník práce - plné znění zákona s komentářem po posledních novelách*. Český Těšín: Poradce. ISSN 1211-2437.
- [2] BRÁCHA, Jaroslav, 1997. *Evidence a registrace pracovních úrazů*. Brno: Institut výchovy bezpečnosti práce. ISBN 80-85022-09-5.
- [3] ČERMÁK, Jaroslav, 2001. *Bezpečnost práce: vybrané kapitoly právní úpravy pro praktické využití*. 4., přepracované vydání. Praha: Eurounion. ISBN 80-731-7005-1.
- [4] ČERMÁK, Jaroslav, 2002. *Bezpečnost práce: vybrané kapitoly právní úpravy pro praktické využití*. 4. přepracované vydání. Praha: Eurounion. ISBN 80-731-7013-2.
- [5] JAKUBKA, Jaroslav, 2004. *Zákoník práce pro praxi od 1. 10. 2004: vybrané kapitoly právní úpravy pro praktické využití*. 4. přepracované vydání. Olomouc: Anag, Práce, mzdy, pojištění. ISBN 80-726-3242-6.
- [6] JAKUBKA, Jaroslav, 1994. *Základní ustanovení předpisů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci: vybrané kapitoly právní úpravy pro praktické využití*. Praha: Nadatur, Práce, mzdy, pojištění. ISBN 80-901-6812-4.
- [7] JŮN, Ladislav, 2013. *Směrnice k poskytování osobních a ochranných pracovních prostředků zaměstnancům a hospodaření s nimi*. Vyškov: Vojenský útvar 1970 Vyškov.
- [8] *Kniha úrazů 2011*. Stará Boleslav: Vojenský útvar 2280 Stará Boleslav.
- [9] *Kniha úrazů 2012*. Stará Boleslav: Vojenský útvar 2280 Stará Boleslav.
- [10] *Kniha úrazů 2011*. Prostějov: Vojenský útvar 8280 Prostějov.
- [11] *Kniha úrazů 2012*. Prostějov: Vojenský útvar 8280 Prostějov.
- [12] NEUGEBAUER, Tomáš, 2010. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-556-4.
- [13] *Organizační rozkaz velitele na rok 2011*. Prostějov: Vojenský útvar 8280 Prostějov.
- [14] *Síly podpory Armády České republiky: tradice a spolehlivost*. 1. aktualizované vydání. Praha: Ministerstvo obrany ČR - Prezentační a informační centrum MO, 2010. ISBN 978-80-7278-550-6.

- [15] *Současnost 601. skupiny společných sil generála Moravce*. [online]. Leden 8., 2009, [cit. 2013-04-30]. Dostupné z <http://www.601skss.cz/soucasnost.html>.
- [16] ŠERTLER, Martin, 2011. *Dokumentace o zařazení prací do kategorií*. Prostějov: Vojenský útvar 8280 Prostějov.
- [17] ŠERTLER, Martin, 2011. *Školení příslušníků útvaru z BOZP a VS*. Prostějov: Vojenský útvar 8280 Prostějov.
- [18] *Úkoly 601. skupiny společných sil generála Moravce*. [online]. Leden 8., 2009, [cit. 2013-04-30]. Dostupné z <http://www.601skss.cz/ukoly.html>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
BOZP	Bezpečnost zdraví a ochrana při práci
EU	Evropská Unie
FO	Finanční odbor
MO	Ministerstvo obrany
NATO	North Atlantic Treaty Organisation (severoatlantická aliance)
NV	Nařízení vlády
OdLPJZ	Oddělení logistické podpory jednotek v zahraničí
OKIS	Odbor komunikačních a informačních systémů
OPI	Odbor plánování.
OVTZ	Odbor výzbroje a technického zabezpečení
OLZP	Odbor logistického zabezpečení personálu
OLL	Odbor logistiky letectva
Os Š	Osobní štáb
OVD	Odbor vojenské dopravy
OP	Odbor personalistiky
OL	Odbor logistiky
OO	Operační odbor
RMO	Rozkaz ministerstva obrany
SPodV	Síly podpory velitele
VeSPod	Velitelství sil podpory

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obr. 1. Graf úrazů v roce 2011 pro Velení, Os Š-osobní štáb, OVD-odbor vojenské dopravy.
- Obr. 2. Graf úrazů v roce 2012 pro Velení, Os Š-osobní štáb, OVD-odbor vojenské dopravy.
- Obr. 3. Graf úrazů v roce 2011 pro OP – Odbor personalistiky, OL – Odbor logistiky, OO – Operační odbor, FO – Finanční odbor.
- Obr. 4. Graf úrazů v roce 2012 pro OP – Odbor personalistiky, OL – Odbor logistiky, OO – Operační odbor, FO – Finanční odbor.
- Obr. 5. Graf úrazů v roce 2011 pro OdLPJZ – Oddělení logistické podpory jednotek v zahraničí, OKIS – Odbor komunikačních a informačních systémů, OPI – Odbor plánování.
- Obr. 6. Graf úrazů v roce 2012 pro OdLPJZ – Oddělení logistické podpory jednotek v zahraničí, OKIS – Odbor komunikačních a informačních systémů, OPI – Odbor plánování.
- Obr. 7. Graf úrazů v roce 2011 pro OVTZ – Odbor výzbroje a technického zabezpečení, OLZP – Odbor logistického zabezpečení personálu, OLL – Odbor logistiky letectva, OZKS – Odbor zabezpečení krizových stavů.
- Obr. 8. Graf úrazů v roce 2012 pro OVTZ – Odbor výzbroje a technického zabezpečení, OLZP – Odbor logistického zabezpečení personálu, OLL – Odbor logistiky letectva, OZKS – Odbor zabezpečení krizových stavů.
- Obr. 9. Graf služebních úrazů 601. skupiny speciálních sil pro rok 2011 a 2012.
- Obr. 10. Graf pracovních úrazů 601. skupiny speciálních sil pro rok 2011 a 2012.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1. Porovnání služebních úrazů a nemocí z povolání pro rok 2011.

Tabulka 2. Porovnání služebních úrazů a nemocí z povolání pro rok 2012.

Tabulka 3. Zdroje služebních úrazů s neschopností k výkonu služby delší než 3 kalendářní dny pro rok 2011 i 2012.

Tabulka 4. Porovnání pracovních úrazů a nemocí z povolání pro rok 2011.

Tabulka 5. Porovnání pracovních úrazů a nemocí z povolání pro rok 2012.

Tabulka 6. Zdroje pracovních úrazů s neschopností k výkonu služby delší než 3 kalendářní dny pro rok 2011 i 2012.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1: Organizační struktura velitelství sil podpory

Příloha P1: Organizační struktura velitelství sil podpory

